

GENERELLE RETNINGSLINJER

Disse retningslinjer omfatter som udgangspunkt alene voksne med kommunikationsvanskeligheder (se punkt 1.3), som modtager tilbud i henhold til Lovbekendtgørelse lov nr. 658 af 3. juli 2000, med de ændringer, der følger af § 62 i lov nr. 145 af 25. marts 2002. Senest med lov: L 592 af 24. juni 2005 med ikrafttræden 01. januar 2007.

1. INDLEDNING OG AFGRÆNSNING

1.1 Handicapbegreb

Funktionsnedsættelser ses som en konflikt mellem et menneskes forudsætninger, færdigheder, ønsker og de krav og forventninger mennesket møder i en konkret situation.

Dette relationelle / kontekstuelle begrebsæt har basis i FN's standardregler om lige muligheder for handicappede fra 1993, Salamanca erklæringen fra 1994 og i WHO's International Classification of Functioning, Disability and Health fra 2003 (ICF).

1.2 Specialpædagogikkens mål:

Afhjælpe og begrænse de handicappende virkninger af funktionsnedsættelser. Øge muligheden for aktiv deltagelse i samfundslivet

1.3. Målgruppe

Tilbuddene retter sig aktuelt mod:

- Personer med funktionsnedsættelser inden for sprog, tale, og stemme
- Personer med kognitive funktionsnedsættelser efter hjerneskade
- Personer med funktionsnedsættelse i.f.t hørelse
- Personer med svære læse-/skrive-/regnevanskeligheder
- Personer med øvrige svære kommunikative funktionsnedsættelser i forhold til de almene krav de udsættes for i deres daglige liv

Da specialundervisning har mange samarbejdsflader kan der - afhængig af konteksten - anvendes forskellige betegnelser for modtagerne af de specialpædagogiske ydelser:

- "Klient", "bruger", "borger" (psykologisk, social kontekst)
- "Patient" (medicinsk kontekst)
- "Elev", "deltager" (pædagogisk kontekst)

Tilbuddene kan ligeledes ydes til pårørende og andre faggrupper

1.3. Medarbejdere

Stillingsbetegnelser:

- Lærer
- Konsulent

Titler og funktioner:

- Logopæd, audiologopæd
- Talepædagog, hørepædagog, læsepædagog
- Speciallærer
- Neuropædagog

Øvrige medarbejdere der typisk indgår i det tværfaglige arbejde

- Psykolog
- Fysioterapeut
- Ergoterapeut
- Socialrådgiver
- Audiologiassistent
- Speciallæger

2. ERFARINGS- OG EVIDENSBASERING

Det specialpædagogiske område befinder sig i spændingsfeltet mellem flere videnskabsteoretiske referencerammer:

- Naturvidenskab
- Humaniora
- Samfundsvidenskab

Som udgangspunkt bygger de specialpædagogiske ydelser på teoretisk viden og erfaringer for, hvad der fungerer for den enkelte borger.

Det er et mål, at de specialpædagogiske ydelser fremover i højere grad skal være evidensbaserede, dvs. tillige bygge på et videnskabeligt stærkt og objektivt dokumenteret grundlag.

3. SAGSGANG

Sagsforløbet består af følgende elementer:

1. Henvisning
2. Udredning
3. Visitation
4. Specialpædagogiske tiltag, eksempelvis:

- Kompenserende undervisning
- Rådgivning
- Vejledning
- Instruktion

5. Evaluering

6. Afslutning

Beskrivelse af sagsforløbets enkelte elementer:

3.1. Henvisning

Henvisning er den formelle, administrative proces, hvorigennem en myndighed videregiver oplysninger¹ om en borger med henblik på klarlægning af, om en specialpædagogisk ydelse vil kunne afhjælpe eller begrænse virkningerne af borgerens funktionsnedsættelser.

3.2. Udredning

Udredningen har som mål at afdække såvel borgerens funktionsnedsættelse, samt muligheder og begrænsninger i forhold til at aktivitet og deltagelse. Desuden vurderes personlige faktorer (f. eks. reaktioner på funktionsnedsættelsen og mestringsstrategier) og graden af støtte fra omgivelserne. Udredning udgøres af de aktiviteter, som danner grundlag for beslutning om visitation. Der anvendes anerkendte tests og screeninger og evt. kortere afdækkende undervisningsforløb. I udredningen indgår desuden samtaler med og vejledning af borgeren, pårørende og andre professionelle. Udredningen munder ud i en skriftlig vurdering og evt. forslag til foranstaltning.

¹ F.eks. i form af en social anamnese, udskrivningspapirer fra sygehus, kopier af relevante tests, undersøgelser eller lignende.

3.2.0. referencesystem

Der arbejdes hen imod at anvende modellen fra ICF, idet borgerens vanskeligheder og ressourcer vurderes ud fra følgende aspekter:

1. Kroppens funktioner
2. Aktivitet og deltagelse
3. Personlige faktorer
4. Omgivelsesmæssige faktorer

Hvis intet andet er angivet med hensyn til at beskrive funktionsnedsættelsens sværhedsgrad, anvendes terminologien og skalaen fra ICF - gradueringen

Grad	Omfang af problem	Synonymer	Procentangivelse
0	INTET	(ingen, ikke til stede, ubetydeligt...)	0-4 %
1	LET	(let, lav ...)	5-24 %
2	MODERAT	(middelsvær, medium, nogen...)	25-49 %
3	SVÆR	(høj, stærk ...)	50-95 %
4	MEGET SVÆR	(total, ophævet...)	96-100 %

Efter enhver beskrivelse angives graden numerisk, f.eks. ”svær afasi (ICF-grad 3)”, eller ”let skelnetab (ICF-grad 1)”.

Der kan være behov for, at ICF-grad 3 specificeres yderligere inden for forskellige specifikke områder.

3.3. Visitation

Visitationen er den faglige proces, hvori berettigelsen til at modtage specialpædagogiske tilbud afgøres. Ved visitationen beslutes endvidere formålet med tilbuddet.

3.4. Specialpædagogiske tiltag

Ydelserne omfatter:

1. Rådgivning

Rådgivningens mål er at stille nødvendig information til rådighed for borgeren.

Rådgivning ydes til borgere, pårørende og samarbejdspartnere, når der udtrykkes ønske om informativ ekspertbistand/ekspertudtalelse i forhold til en given problemstilling.

2. Vejledning

Vejledningens mål er at borgeren får mulighed for at forholde sig til konsekvenserne af sin funktionsnedsættelse.

Hvor rådgivning er informativ, fokuserer vejledning mere på borgerens personlige udviklingsproces, og fordrer derfor også langt højere grad af brugerinddragelse.

På det specialpædagogiske område er vejledning ofte en integreret del af en anden ydelse, som f.eks. undersøgelse eller undervisning. I denne sammenhæng er fokus som regel på borgerens muligheder for aktivitet og deltagelse under indflydelse af personlige faktorer.

Kompenserende undervisning

Defineres som målrettede, fremadskridende, individuelt tilrettelagte læringsaktiviteter, som har til formål at bistå borgeren i at afhjælpe eller begrænse de handicappende virkninger af funktionsnedsættelsen.

I en tidsbegrænset periode kan undervisningen betegnes som afdækkende undervisning. Metoden anvendes hvor det i forbindelse med henvisning eller visitation ikke er muligt at vurdere elevens udbytte af et specialundervisningstilbud.

Kompenserende undervisning er dynamisk, men tager sit udgangspunkt i det enkelte menneskes læringsmæssige forudsætninger samt færdigheder og behov, og sigter på at øge mulighed for aktiv deltagelse i samfundslivet og/eller forbedre specifikke funktioner, jf. ICF.

Den individuelle undervisningsplan

Den individuelle undervisningsplan, som er en forudsætning for at kompenserende undervisning kan finde sted, skal foreligge inden eller umiddelbart efter at undervisningen er påbegyndt.

Den individuelle undervisningsplan udfærdiges sammen med borgeren eller de pårørende. Deltagerens forventninger til undervisningsforløbet kortlægges, hvorefter målene for den visiterede undervisningsperiode opstilles

Undervisningsplanen indeholder overordnet formål med undervisningen, beskrivelse af (a) Undervisningsmål, (b) Indhold (dvs. metode og materialer), (c) Omfang (dvs. antal lektioner i undervisningsperioden) og (d) Tidspunkt for evaluering.

Undervisningsplanen er skriftlig.

Borgeren modtager kopi af undervisningsplanen ved undervisningens start eller efter et kortere afdækkende undervisningsforløb.

Undervisningsplanen revideres efter samråd med borgeren, hvis der er behov herfor